

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.012.03.2017

P/17/109

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

al. Tysiąclecia Państwa Polskiego 4, 25-520 Kielce

T +48 41 249 91 00, F +48 41 249 91 05

lki@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/109 – System gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami.
Okres objęty kontrolą	Lata 2015-2016 i I półrocze 2017 r. oraz lata wcześniejsze w zakresie zdarzeń i danych niezbędnych do dokonania ocen.
Kontroler	Karol Pokora, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/72/2017 z 31 sierpnia 2017 r. [dowód: akta kontroli str. 1]
Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Inspekcji Handlowej w Kielcach (Inspektorat lub WIIH), ul. Sienkiewicza 76, 25-501 Kielce.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Świętokrzyskim Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej w Kielcach (Wojewódzki Inspektor) od 30 sierpnia 2016 r. jest Paweł Faryna. Poprzednio, od 1 czerwca 2006 r. do 29 sierpnia 2016 r., Wojewódzkim Inspektorem był Mariusz Burchart. [Dowód: akta kontroli str. 2]

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna	Inspektorat przeprowadzał kontrole podmiotów działających w systemie gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami. Sporządzał i przedkładał Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumenta (UOKiK) informacje o wynikach kontroli przedsiębiorców w zakresie prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami, skontrolowanych w poprzednim roku kalendarzowym. Po zakończeniu kontroli sprzedawcy detalicznego akumulatorów samochodowych, który pobierał opłatę depozytową², nie przekazano do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego w Kielcach (Urząd Marszałkowski) pozyskanych w jej trakcie danych dotyczących ww. przedsiębiorcy, pomimo iż obowiązek taki wynikał z <i>Programu kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami (Program kontroli)</i>. Do czasu rozpoczęcia kontroli NIK nie zamieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Inspektoratu informacji o przeprowadzonych przez WIIH w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2017 r. kontrolach dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami, pomimo iż obowiązek taki wynikał z przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej³. Po zakończeniu jednej kontroli nie podjęto działań mających na celu ukaranie przedsiębiorcy w związku ujawnieniem i opisaniem w protokole kontroli popełnienia przez niego wykroczenia określonego w ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach⁴ (ustawa o bateriach i akumulatorach).
--------------	---

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego	1.1. Sposób planowania kontroli podmiotów działających w systemie gospodarowania zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami.
------------------------	--

Zgodnie z *Regulaminem organizacyjnym Inspektoratu* do zadań Wydziału Kontroli Artykułów Przemysłowych i Usług należała kontrola legalności i rzetelności działań przedsiębiorców w zakresie produkcji i handlu artykułami przemysłowymi, usług oraz współpraca z laboratorium kontrolno-analitycznym UOKiK. [Dowód: akta kontroli str. 219-231]

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Opłata depozytowa to opłata pobierana przy sprzedaży detalicznej baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych lub akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych jako osobnych produktów, której zwrot następuje po przekazaniu zużytej baterii lub zużytego akumulatora sprzedawcy detalicznemu tych produktów lub do punktu zbierania zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

³ Dz. U. z 2016 r., poz. 1764 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2016 r., poz. 1803 ze zm.

Prezes UOKiK opracowywał *Plany kontroli Inspekcji Handlowej* na dany rok, w których ujęto m.in. kontrole prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami. Przedkładał również Inspektoratom zestawienia tematów kontroli przewidzianych do realizacji w danym kwartale. Zawierały one wytyczne w zakresie liczby placówek i wyrobów przewidzianych do kontroli, a także pobranych próbek produktów do badań laboratoryjnych. Określały również terminy przekazania do UOKiK informacji pokontrolnych.

Inspektorat w ramach kwartalnych planów pracy kontrolnej na dany rok, opracowanych przy uwzględnieniu *Planu kontroli Inspekcji Handlowej* na dany rok oraz ww. wytycznych Prezesa UOKiK, zagadnienia dotyczące prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami winien skontrolować:

- w 2015 r.: w I kwartale (cztery placówki, 16 wyrobów oraz pobrać jedną próbkę baterii do badań laboratoryjnych) i III kwartale (cztery placówki, 16 wyrobów oraz pobrać dwie próbki baterii do badań laboratoryjnych);
- w 2016 r.: w I kwartale (dwie placówki, sześć wyrobów oraz pobrać jedną próbkę baterii do badań laboratoryjnych) i kolejnym (pięć placówek, 16 wyrobów oraz pobrać dwie próbki baterii do badań laboratoryjnych);
- w 2017 r.: w I kwartale (dwie placówki, sześć wyrobów oraz pobrać jedną próbkę baterii do badań laboratoryjnych)⁵.

Plany pracy kontrolnej Inspektoratu na: I i III kwartał 2015 r., I i II kwartał 2016 r. oraz I kwartał 2017 r. w przedmiocie kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami nie były modyfikowane w trakcie realizacji tych kontroli.

Prezes UOKiK opracował na poszczególne lata okresu objętego kontrolą wytyczne – *Program kontroli*. W 2015 r. obowiązywał *Program kontroli* z 30 grudnia 2014 r., w kolejnym – *Program kontroli* z 7 stycznia 2016 r., a w 2017 r. – *Program kontroli* z 4 stycznia 2017 r. W ich ramach określono m.in. cel, podmiotowy oraz przedmiotowy zakres kontroli.

Celem kontroli było sprawdzenie w jakim stopniu przedsiębiorcy wywiązują się z obowiązków wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach.

Co do podmiotowego zakresu kontroli wskazano, iż kontrolą należy objąć przedsiębiorców będących w rozumieniu przepisów ww. ustawy: sprzedawcami detalicznymi⁶, sprzedawcami hurtowymi⁷, przedsiębiorcami świadczącymi usługi w zakresie wymiany zużytych baterii lub akumulatorów oraz sprzedawcami detalicznymi i hurtowymi oferującymi sprzęt elektryczny lub elektroniczny zasilany w całości lub części bateriami lub akumulatorami. Kontrole winny być przeprowadzone w miarę możliwości u sprzedawców hurtowych, aby objąć nimi jak najwyższy poziom kanału dystrybucji. Do kontroli należało typować placówki poprzez dobór losowy.

Co do przedmiotowego zakresu kontroli wskazano, iż kontrolą należy objąć:

- baterie i akumulatory przenośne w rozumieniu art. 6 pkt 3 przedmiotowej ustawy, tj. baterie i akumulatory, w tym ogniwa guzikowe⁸ lub zestawy⁹, które są szczelnie zamknięte i mogą być przenoszone w ręku oraz nie stanowią baterii przemysłowej i akumulatora przemysłowego albo baterii samochodowej i akumulatora samochodowego (np. baterie i akumulatory, które są przeznaczone do używania w telefonach

⁵ *Plan pracy kontrolnej Inspektoratu na II kwartał 2017 r.* nie przewidywał kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami.

⁶ Zgodnie z art. 6 pkt 14 ustawy o bateriach i akumulatorach sprzedawcą detalicznym jest przedsiębiorca, który w ramach wykonywanej działalności gospodarczej udostępnia odpłatnie lub nieodpłatnie baterie lub akumulatory w celu używania przez użytkowników końcowych, w tym także jako przynależność albo część składową urządzenia lub dodatek do innych produktów.

⁷ Jak stanowi art. 6 pkt 15 ww. ustawy sprzedawcą hurtowym jest przedsiębiorca, który w ramach wykonywanej działalności gospodarczej udostępnia odpłatnie lub nieodpłatnie baterie lub akumulatory w celu ich dalszego odpłatnego lub nieodpłatnego udostępniania, w tym także jako przynależność albo część składową urządzenia lub dodatek do innych produktów.

⁸ Zgodnie z art. 6 pkt 10 przedmiotowej ustawy jako ogniwa guzikowe rozumie się małą baterię przenośną i akumulator przenośny o średnicy większej niż wysokość, które są wykorzystywane do specjalnych celów, w szczególności do zasilania aparatów słuchowych, zegarków, małych urządzeń przenośnych lub urządzeń do zasilania rezerwowego.

⁹ Jak stanowi art. 6 pkt 25 ustawy o bateriach i akumulatorach jako zestaw rozumie się zespół baterii lub akumulatorów połączonych ze sobą lub otoczonych zewnętrzną osłoną w taki sposób, że nie jest przeznaczony do dzielenia na części ani otwierania przez użytkownika końcowego.

przenośnych, komputerach przenośnych, zabawkach i sprzęcie gospodarstwa domowego);

- baterie i akumulatory samochodowe w rozumieniu art. 6 pkt 4 ww. ustawy, tj. baterie i akumulatory, które są używane do rozruszników, oświetlenia lub inicjowania zapłonu w pojazdach;
- sprzęt, w rozumieniu art. 4 pkt 13 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym¹⁰, który jest w całości albo w części zasilany bateriami lub akumulatorami lub jest przystosowany do tego rodzaju zasilania.

Wskazano również, iż w toku kontroli należy sprawdzić prawidłowość oznaczenia oferowanych do sprzedaży baterii i akumulatorów, prawidłowość i legalność wykonywanej działalności gospodarczej przez kontrolowanych przedsiębiorców oraz prawidłowość udzielania gwarancji.

W odniesieniu do prawidłowości oznaczenia oferowanych do sprzedaży baterii i akumulatorów winno się sprawdzić m.in. czy:

- zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach wprowadzane do obrotu baterie i akumulatory, zostały w sposób widoczny, czytelny i trwały, oznakowane symbolem selektywnego zbierania, którego wzór określony był w załączniku nr 3 do ww. ustawy;
- stosownie do postanowień art. 31 ust. 3 przedmiotowej ustawy do baterii samochodowych kwasowo-ołowiowych, akumulatorów samochodowych kwasowo-ołowiowych, dołączono informacje o warunkach i trybie ich zwrotu oraz o zorganizowanych dla nich punktach zbierania.

Co do prawidłowości i legalności wykonywanej działalności winno się sprawdzić m.in. czy sprzedawcy detaliczni oferujący baterie samochodowe kwasowo-ołowiowe lub akumulatory samochodowe kwasowo-ołowiowe:

- zgodnie z art. 53 ust. 1 przedmiotowej ustawy przyjmowali zużyte baterie i zużyte akumulatory od użytkowników końcowych;
- umieszczali w punktach sprzedaży w widocznych miejscach informacje o warunkach i trybie zwrotu zużytych baterii i zużytych akumulatorów stosownie do art. 53 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy.

W trakcie kontroli sprzedawców hurtowych baterii przenośnych lub akumulatorów przenośnych należało sprawdzić, czy zgodnie z art. 49 ustawy o bateriach i akumulatorach:

- przyjmowali zużyte baterie przenośne i zużyte akumulatory przenośne od użytkowników końcowych oraz od sprzedawców detalicznych, którym przekazali baterie przenośne lub akumulatory przenośne, bez możliwości żądania od nich zapłaty za ich przyjęcie;
- przekazywali zużyte baterie i zużyte akumulatory zbierającemu zużyte baterie lub zużyte akumulatory.

Co do prawidłowości udzielania gwarancji winno się sprawdzić m.in. czy w przypadku sprzedaży baterii lub akumulatorów z gwarancją producenta, sprzedawca wydawał kupującemu wraz z rzeczą sprzedaną dokument gwarancyjny.

W trakcie kontroli należało pobrać do badań laboratoryjnych baterie jednorazowego użytku (alkaliczne, zwykłe, pastylkowe, guzikowe, „zegarkowe”) oraz baterie wielokrotnego użytku (akumulatorki). Celem tych badań było sprawdzenie zawartości kadmu, ołowiu i rtęci w ww. bateriach¹¹. Równocześnie z pobraniem próbek produktu należało pobrać i zabezpieczyć próbkę kontrolną produktu z tej samej partii w ilości odpowiadającej ilości pobranej do badań. Przed pobraniem próbek do badań laboratoryjnych należało się skontaktować z Naczelnikiem Wydziału Analizy Instrumentalnej Specjalistycznego Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi, aby

¹⁰ Zgodnie z art. 4 pkt 13 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. poz. 1688) jako sprzęt rozumie się urządzenie, którego prawidłowe działanie jest uzależnione od dopływu prądu elektrycznego lub od obecności pól elektromagnetycznych oraz urządzenie mogące służyć do wytwarzania, przesyłu lub pomiaru prądu elektrycznego lub pól elektromagnetycznych, które są zaprojektowane do użytku przy napięciu elektrycznym nieprzekraczającym 1000 V dla prądu przemiennego oraz 1500 V dla prądu stałego.

¹¹ Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o bateriach i akumulatorach wprowadzane do obrotu baterie i akumulatory, w tym baterie i akumulatory zamontowane w sprzęcie, nie mogą zawierać więcej niż 0,0005% wagowo rtęci. Ponadto wprowadzone do obrotu baterie przenośne i akumulatory, w tym zamontowane w sprzęcie, nie mogą zawierać więcej niż 0,002% wagowo kadmu (art. 8 ust. 2 ww. ustawy) z wyjątkiem baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych przeznaczonych do użytku w: 1) systemach awaryjnych i alarmowych, w tym w oświetleniu awaryjnym; 2) urządzeniach medycznych.

zweryfikować poprawność pobrania próbki i zapobiec dublowaniu się próbek. Próbkę winny być pobrane w sposób losowy, zgodnie z załączonym do programu kontroli harmonogramem. Harmonogramy zawierały wskazania konkretnej grupy asortymentowej baterii, które należało pobrać w danym kwartale. Pobrane próbki, należało przekazać do ww. laboratorium wraz z protokołem pobrania próbek. [Dowód: akta kontroli str. 3-69, 81-153, 164-218, 330-334]

Odnosząc się do kwestii sposobu typowania do kontroli podmiotów działających w systemie gospodarowania bateriami i akumulatorami Paweł Faryna wyjaśnił: *Podmioty do kontroli w zakresie prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami typowane są losowo, na podstawie wcześniejszych rozeznań przeprowadzonych przez inspektorów podczas prowadzenia kontroli w innych zakresach lub też na podstawie wyników kontroli w poprzednich okresach. Takie typowanie daje duże prawdopodobieństwo, że podmioty aktualnie prowadzą działalność w interesującym nas zakresie. Przy typowaniu brany jest także pod uwagę rodzaj podmiotów i ich lokalizacja, tak by kontrolami objąć cały teren województwa świętokrzyskiego. Pomocniczo wykorzystywane są dane przedsiębiorców umieszczone w rejestrach Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej oraz Krajowego Rejestru Sądowego. Jednakże przy typowaniu z wykorzystaniem tych rejestrów należy mieć na względzie to, że zgłoszony numer Polskiej Klasyfikacji Działalności podstawowej działalności nie zawsze odzwierciedla rzeczywistość.* [Dowód: akta kontroli str. 244-245]

Inspektorat nie posiadał bazy danych przedsiębiorców wprowadzających do obrotu baterie i akumulatory oraz zajmujących się sprzedażą detaliczną i hurtową tych produktów. [Dowód: akta kontroli str. 243]

Paweł Faryna wyjaśnił m.in.: *Obowiązujące przepisy prawa nie nakładają na organy Inspekcji Handlowej obowiązków w zakresie tworzenia i posiadania takich baz danych. Nie bez znaczenia jest również liczba podmiotów podlegających kontroli na podstawie przepisów ustawy o Inspekcji Handlowej oraz innych ustaw. Tworzenie bazy danych tylko określonej grupy podmiotów nie wydaje się być działaniem celowym. Z kolei próba utworzenia bazy danych wszystkich przedsiębiorców, potencjalnie podlegających kontroli organów Inspekcji Handlowej, jest w ocenie Wojewódzkiego Inspektora niemożliwa do zrealizowania (...).* [Dowód: akta kontroli str. 244-245]

Przy planowaniu i realizacji kontroli Inspektorat nie współpracował z innymi organami nadzorującymi rynek obrotu bateriami i akumulatorami. [Dowód: akta kontroli str. 243]

Paweł Faryna wyjaśnił m.in.: *Podjęcie wspólnych działań kontrolnych (kontrola są podstawowym zadaniem Inspekcji Handlowej) w świetle obowiązujących regulacji ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jest niemożliwe do zrealizowania. Art. 82 ww. ustawy co do zasady wprowadza zakaz prowadzenia równoczesnej kontroli działalności przedsiębiorcy przez dwa lub więcej organów. Zgodnie z brzmieniem art. 82 ust.2 jeżeli działalność gospodarcza przedsiębiorcy jest już objęta kontrolą innego organu, organ kontroli odstąpi od podjęcia czynności kontrolnych oraz może ustalić z przedsiębiorcą inny termin przeprowadzenia kontroli. Mając na uwadze powyższe, podejmowanie współpracy co do wspólnych, z innymi organami, kontroli działalności przedsiębiorstw jest niedopuszczalne (...).* [Dowód: akta kontroli str. 244-245, 412-413]

W badanym okresie Urząd Marszałkowski przekazał WIIH protokoły z dwóch kontroli, przeprowadzonych przez pracowników ww. urzędu, dotyczących przestrzegania przepisów ustawy o bateriach i akumulatorach.

Z protokołu kontroli przeprowadzonej 30 listopada 2015 r. w KIELCEDIS Sp. z o.o. w Kielcach wynikało, iż w jej trakcie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż zawarte w sprawozdaniach o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej za lata 2012-2014 dane były niezgodne ze stanem faktycznym.

Z protokołu kontroli przeprowadzonej 18 listopada 2016 r. w Mufka Sp. z o.o. w Sandomierzu, wynikało, iż w jej trakcie stwierdzono dwie nieprawidłowości. Pierwsza polegała na tym, iż spółka nie potwierdzała pobrania i zwrotu opłaty depozytowej na dokumencie, którego wzór został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 5 maja 2010 r. w sprawie wzoru dokumentu potwierdzającego pobranie opłaty depozytowej i dokumentu potwierdzającego

zwrot opłaty depozytowej¹². Druga polegała na tym, iż spółka nie przedłożyła Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego sprawozdania o wysokości pobranej opłaty depozytowej i przekazanej nieodebranej opłaty depozytowej za 2014 r.

Inspektorat nie wykorzystał informacji o stwierdzonych w trakcie ww. kontroli nieprawidłowościach przy planowaniu kontroli dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami na 2016 i I kwartał 2017 r. [Dowód: akta kontroli str. 246-256, 258-259, 321-329]

Paweł Faryna wyjaśnił m.in.: *Inspektorat nie wykorzystał informacji Urzędu Marszałkowskiego o ustaleniach kontroli (...) i nie wszczął (...) kontroli z powodu zapisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, której celem jest ograniczanie ilości kontroli i poprzez to zwiększenie swobody działalności przedsiębiorców, a w szczególności w sytuacji kiedy inny organ (...) wykrył nieprawidłowości, poinformował kontrolowanego o nieprawidłowościach, sporządził stosowny protokół z ich opisem i po podpisaniu pozostawił kontrolowanemu. Należało zatem założyć, że kontrolowany dokonał poprawy stanu wymaganego przepisami prawa. W tej sytuacji kontrola WIIH z punktu ekonomiki postępowań kontrolnych wydawała się być niepożądaną, zwłaszcza gdy na terenie województwa podmiotów zajmujących się obrotem akumulatorami oraz bateriami jest znaczna ilość. Ponadto przepisy nie zobowiązują Inspekcji Handlowej do obligatoryjnego zajęcia się zgłaszaną przez inny organ sprawą. Jest to wyłącznie obowiązek fakultatywny, podlegający jednostkowej ocenie i analizie (...).* [Dowód: akta kontroli str. 409-410]

Plany pracy kontrolnej Inspektoratu na: I i III kwartał 2015 r., I i II kwartał 2016 r. oraz I kwartał 2017 r. w przedmiocie kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami zostały zrealizowane. [Dowód: akta kontroli str. 69A-80A, 181-194, 246-256, 258-259]

1.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy kontroli realizowanych przez WIIH.

W latach 2015-2017 (do 31 marca) Inspektorat przeprowadził łącznie 17 kontroli planowych dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami:

- w 2015 r. – osiem;
- w 2016 r. – siedem;
- w 2017 r. (do 31 marca) – dwie.

W 2015 r. kontrole przeprowadzono: w pięciu podmiotach prowadzących sprzedaż detaliczną, dwóch podmiotach wielkopowierzchniowych oraz jednej hurtowni. Kontrolą objęto 33 partie wyrobów, w tym:

- 11 partii baterii przenośnych;
- 17 partii akumulatorów samochodowych;
- pięć partii sprzętu elektronicznego.

W 2016 r. kontrole przeprowadzono: w czterech podmiotach prowadzących sprzedaż detaliczną, jednym podmiocie wielkopowierzchniowym, jednej hurtowni oraz u jednego importera. Kontrolą objęto 22 partie wyrobów, w tym:

- dziewięć partii baterii przenośnych;
- dziewięć partii akumulatorów samochodowych;
- cztery partie sprzętu elektronicznego.

W 2017 r. (do 31 marca) kontrole przeprowadzono: w jednym podmiocie prowadzącym sprzedaż detaliczną oraz jednej hurtowni. Kontrolą objęto sześć partii wyrobów, w tym:

- jedną partię baterii przenośnych;
- trzy partie akumulatorów samochodowych;
- dwie partie sprzętu elektronicznego.

Zakresy podmiotowe i przedmiotowe ww. kontroli były zgodne z wytycznymi zawartymi w *Programach kontroli* obowiązujących w poszczególnych latach badanego okresu. [Dowód: akta kontroli str. 58-80A, 142-161, 208-218, 246-256, 258-259, 264-269, 277-282]

¹² Dz. U. Nr 130, poz. 878.

W badanym okresie Inspektorat nie przeprowadzał kontroli pozaplanowych w zakresie gospodarowania zużytymi bateriami i akumulatorami. [Dowód: akta kontroli str. 243]

Paweł Faryna wyjaśnił m.in.: (...) *WIIH nie realizował takich kontroli ze względu na to, że nie odnotował w okresie 2015-2017 (I półrocze) skarg na system gospodarowania zużytymi akumulatorami samochodowymi i bateriami.* [Dowód: akta kontroli str. 244-245]

Analiza Rejestru skarg i wniosków Inspektoratu potwierdziła, iż w okresie objętym kontrolą do WIIH nie wpływały skargi dotyczące obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami. [Dowód: akta kontroli str. 257]

Zgodnie z obowiązkiem określonym w *Programie kontroli* z 30 grudnia 2014 r. oraz *Programie kontroli* z 7 stycznia 2016 r., Inspektorat sporządził oraz przedłożył UOKiK *Informację o wynikach kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami* za 2015 r. oraz *Informację o wynikach kontroli prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami przeprowadzonych w I i II kwartale 2016 r. przez Inspektorat.* [Dowód: akta kontroli str. 258-259]

1.3. Wyniki kontroli przeprowadzonych przez WIIH.

W trakcie pięciu kontroli stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji obowiązków określonych przez przepisy ustawy o bateriach i akumulatorach:

- w 2015 r. – w czterech;
- w 2017 r. (do 31 marca) – w jednej.

W trakcie dwóch kontroli¹³ stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż sprzedawcy detaliczni nie umieścili w punktach sprzedaży, w widocznych miejscach, informacji o warunkach i trybie zwrotu zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz możliwości zwrotu pobranej opłaty depozytowej. Było to niezgodne z wymaganiami art. 53 ust. 2 pkt 1 ustawy o bateriach i akumulatorach i stanowiło wykroczenie z art. 89 pkt 2 lit. a przedmiotowej ustawy.

W trakcie dwóch kontroli¹⁴ stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż sprzedawcy detaliczni nie umieścili w punktach sprzedaży, w widocznych miejscach, informacji o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, którego baterie lub akumulatory sprzedawali. Było to niezgodne z wymaganiami art. 53 ust. 2 pkt 2 ustawy o bateriach i akumulatorach i stanowiło wykroczenie z art. 89 pkt 2 lit. b przedmiotowej ustawy.

W trakcie kontroli przedsiębiorcy Grażyny Fatygi prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą Grażyna Fatyga – Sklep z artykułami przemysłowymi w Pińczowie¹⁵, stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż importer zegarów „TOM” Tomasz Byzdra w Radomiu nie dołączył do badanych w toku przedmiotowej kontroli zegarów instrukcji zawierającej informacje o:

- sposobie bezpiecznego usunięcia baterii lub akumulatorów z ww. wyrobów;
- rodzaju zamontowanych baterii lub akumulatorów.

Było to niezgodne z wymaganiami art. 11 ust. 2 i 3 ustawy o bateriach i akumulatorach. [Dowód: akta kontroli str. 154-163, 260-290, 294-306]

¹³ Przedsiębiorcy Dariusza Obary prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „VOLT” Obara Dariusz w Skarżysku-Kamiennej (kontrola została przeprowadzona 19 sierpnia 2015 r.) oraz przedsiębiorcy Ryszarda Zolbacha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Ryszard Zolbach „RIXON” AUTO CZĘŚCI w Suchedniowie (kontrola została przeprowadzona 8 września 2015 r.).

¹⁴ W AUTOPART Spółka Akcyjna w Mielcu w Sklepie Firmowym w Skarżysku-Kamiennej (kontrola została przeprowadzona 12 lutego 2015 r.) oraz przedsiębiorcy Łukasza Piotrowskiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą MOTO CENTER Łukasz Piotrowski w Kielcach (kontrola została przeprowadzona 28 lutego 2017 r.).

¹⁵ Kontrola została przeprowadzona 12 marca 2015.

W związku z wynikami ww. kontroli Wojewódzki Inspektor:

- nie wydawał, w drodze decyzji administracyjnych, zarządzeń pokontrolnych, o których stanowi art. 32 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o Inspekcji Handlowej¹⁶ (ustawa o Inspekcji Handlowej), gdyż nie wystąpiły przesłanki, które uzasadniałyby ich wydanie;
- nie kierował, na podstawie art. 33 ww. ustawy, do kontrolowanych wystąpień pokontrolnych informujących o innych stwierdzonych uchybieniach, zawierających wnioski o ich usunięcie, gdyż nie wystąpiły przesłanki, które uzasadniałyby ich skierowanie;
- nie kierował na podstawie art. 34 przedmiotowej ustawy wystąpień pokontrolnych do producentów, gdyż nie wystąpiły przesłanki, które uzasadniałyby ich skierowanie. [Dowód: akta kontroli str. 292]

W badanym okresie miał miejsce jeden przypadek skierowania na podstawie art. 34 ustawy o Inspekcji Handlowej wystąpienia pokontrolnego do importera produktów.

Wojewódzki Inspektor na podstawie wyników postępowania kontrolnego przedsiębiorcy Grażyny Fatygi skierował 18 marca 2015 r. wystąpienie pokontrolne do importera zegarów badanych w toku kontroli, tj. „TOM” Tomasz Byzdra w Radomiu. Zwrócił się w nim o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie stwierdzonej nieprawidłowości poprzez dołączenie wymaganych informacji do produktów.

„TOM” Tomasz Byzdra w Radomiu odpowiadając na ww. wystąpienie podał w piśmie z 8 kwietnia 2015 r., iż wymagane informacje zostały zawarte w *Instrukcji obsługi*¹⁷, którą wysłano 7 kwietnia 2015 r. listem poleconym na adres kontrolowanego przedsiębiorcy w celu dołączenia do zegarów. [Dowód: akta kontroli str. 293, 307-310]

Po zakończeniu kontroli sprzedawcy detalicznego akumulatorów samochodowych, który pobierał opłatę depozytową, nie przekazano do Urzędu Marszałkowskiego pozyskanych w jej trakcie danych dotyczących ww. przedsiębiorcy. [Dowód: akta kontroli str. 293, 311-316]

Do czasu rozpoczęcia kontroli nie zamieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Inspektoratu informacji o kontrolach przeprowadzonych przez WIIH w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2017 r. dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami. [Dowód: akta kontroli str. 291]

1.4. Sankcje stosowane przez WIIH wobec podmiotów naruszających ustawę o bateriach i akumulatorach.

Na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontroli w trakcie których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji obowiązków określonych przez przepisy ustawy o bateriach i akumulatorach, ustalono iż Wojewódzki Inspektor:

- nie nakładał grzywn w drodze mandatu karnego, o których stanowi rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2003 r. w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Handlowej uprawnień do nakładania grzywn w drodze mandatu karnego¹⁸;
- nie wydawał decyzji administracyjnych o zarządzeniu w toku kontroli: ograniczenia wprowadzania do obrotu, wstrzymania wprowadzania do obrotu lub wycofania z obrotu produktów, wstrzymania świadczenia usług, niezwłocznego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości ze względu na bezpieczeństwo lub interes konsumentów albo interes gospodarczy państwa, o których stanowi art. 18 ust. 1 ustawy o Inspekcji Handlowej, gdyż nie wystąpiły przesłanki, które uzasadniałyby ich wydanie. [Dowód: akta kontroli str. 292]

W badanym okresie w jednym przypadku zastosowano pouczenie wobec podmiotu¹⁹, który naruszył przepisy ustawy o bateriach i akumulatorach.

¹⁶ Zgodnie z art. 32 ustawy o Inspekcji Handlowej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1063) jeżeli jest to niezbędne dla usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, wojewódzki inspektor wyda, w drodze decyzji, zarządzenie pokontrolne.

¹⁷ Kopia *Instrukcji obsługi* była załącznikiem do pisma stanowiącego odpowiedź na wystąpienie pokontrolne z 18 marca 2015 r.

¹⁸ Dz. U. Nr 63, poz. 587, ze zm.

¹⁹ AUTOPART Spółka Akcyjna w Mielcu w Sklepie Firmowym w Skarżysku-Kamiennej.

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż sprzedawca detaliczny nie umieścił w punkcie sprzedaży, w widocznym miejscu, informacji o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, którego baterie lub akumulatory sprzedawał. Pracownicy Inspektoratu, którzy przeprowadzali tę kontrolę, w jej trakcie błędnie zastosowali wobec osoby upoważnionej do reprezentowania kontrolowanego pouczenie na podstawie art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 Kodeks wykroczeń²⁰. Ustalenia kontroli nie uzasadniały zastosowania pouczenia. W *Karcie kwalifikacyjnej* dotyczącej przedmiotowej kontroli w pkt 5 Stanowisko Wydziału Prawno-Organizacyjnego podano m.in.: (...) *Niezasadnie użyto art. 41 Kw. (...)* [Dowód: akta kontroli str. 294-301]

W okresie objętym kontrolą pracownicy Inspektoratu czterokrotnie zażądali od kontrolowanych na podstawie art. 16 ust. 1 pkt 5 ustawy o Inspekcji Handlowej niezwłocznego usunięcia uchybień porządkowych:

- od dwóch²¹ poprzez umieszczenie w widocznych miejscach informacji o warunkach i trybie zwrotu zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz możliwości zwrotu pobranej opłaty depozytowej;
- od dwóch²² poprzez umieszczenie w widocznych miejscach informacji o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, którego baterie lub akumulatory sprzedawali.

Powyższe żądania zostały wykonane w trakcie kontroli. [Dowód: akta kontroli str. 154-161, 251-256, 264-269, 294-299]

W związku z wynikami kontroli w trakcie których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji obowiązków określonych przez przepisy ustawy o bateriach i akumulatorach Inspektorat nie składał zawiadomień do organów ścigania, gdyż nie wystąpiły przesłanki, które uzasadniałyby ich złożenie. [Dowód: akta kontroli str. 292]

W związku z ustaleniami dwóch kontroli²³, w trakcie których stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż sprzedawcy detaliczni nie umieścili w punktach sprzedaży, w widocznych miejscach, informacji o warunkach i trybie zwrotu zużytych baterii i zużytych akumulatorów oraz możliwości zwrotu pobranej opłaty depozytowej, Inspektorat skierował wnioski o ukaranie do sądu rejonowego, który wymierzył kary grzywny. W obu przypadkach ich wysokość wyniosła 150 zł. [Dowód: akta kontroli str. 260-263, 273-276]

W związku z ustaleniami jednej kontroli²⁴, w trakcie której stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż sprzedawca detaliczny nie umieścił w punkcie sprzedaży, w widocznym miejscu, informacji o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, którego baterie lub akumulatory sprzedawał, Inspektorat skierował wniosek o ukaranie do sądu rejonowego, który wymierzył karę grzywny w wysokości 200 zł. [Dowód: akta kontroli str. 286-290]

Po zakończeniu jednej kontroli²⁵ nie podjęto działań mających na celu ukaranie przedsiębiorcy w związku ujawnieniem i opisaniem w protokole kontroli popełnienia przez niego wykroczenia określonego w ustawie o bateriach i akumulatorach. [dowód: akta kontroli str. 294-301]

²⁰ Zgodnie z art. 41 ustawy z dnia 20 maja 1971 Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2015 r., poz. 1094) w stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego.

²¹ Przedsiębiorców Dariusza Obarę oraz Ryszarda Zolbacha.

²² AUTOPART Spółka Akcyjna w Mielcu w Sklepie Firmowym w Skarżysku-Kamiennym oraz przedsiębiorcy Łukasza Piotrowskiego.

²³ Przedsiębiorców Dariusza Obarę oraz Ryszarda Zolbacha.

²⁴ Przedsiębiorcy Łukasza Piotrowskiego.

²⁵ W AUTOPART Spółka Akcyjna w Mielcu w Sklepie Firmowym w Skarżysku-Kamiennym.

1.5. Pobieranie próbek baterii w celu ustalenia zawartości metali niebezpiecznych.

W trakcie sześciu kontroli pobrano próbki łącznie 30 sztuk baterii i przesłano do badań na zawartość metali niebezpiecznych do Wydziału Analizy Instrumentalnej Specjalistycznego Laboratorium Produktów Włókienniczych i Analizy Instrumentalnej UOKiK w Łodzi. W ich wyniku nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych ilości metali niebezpiecznych. [Dowód: akta kontroli str. 348-408]

W okresie objętym kontrolą Inspektorat nie otrzymał informacji o wprowadzeniu do obrotu baterii zawierających niedozwolone ilości metali niebezpiecznych. [Dowód: akta kontroli str. 257]

1.6. Kontrole UOKiK lub innych organów w zakresie nadzoru nad obrotem zużytymi bateriami i akumulatorami.

W latach 2015-2017 (do 30 czerwca) Inspektorat nie był kontrolowany przez UOKiK lub inne organy w zakresie nadzoru nad obrotem zużytymi bateriami i akumulatorami. [Dowód: akta kontroli str. 257]

1.7. Skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania systemu sprzedaży baterii i akumulatorów.

W okresie objętym kontrolą do Inspektoratu nie wpływały skargi i wnioski dotyczące funkcjonowania systemu sprzedaży baterii i akumulatorów. [Dowód: akta kontroli str. 257]

Odpowiadając na pytanie, jakie sprawy utrudniają sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem obrotu bateriami i akumulatorami, Paweł Faryna podał: *Inspektorat nie stwierdził w czasie kontroli zjawisk, które mogą utrudniać sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem obrotu bateriami i akumulatorami i w związku z tym nie zgłaszał żadnych propozycji zmian w tym zakresie. Nie stwierdzono również występowania sytuacji obrotu akumulatorami i bateriami w szarej strefie.* [Dowód: akta kontroli str. 409-410]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie, stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Po zakończeniu kontroli w MULTIMARKET JULA w Kielcach nie przekazano do Urzędu Marszałkowskiego danych dotyczących tego sprzedawcy detalicznego w związku pobieraniem przez niego opłaty depozytowej. Zgodnie z wymogiem określonym w *Programie kontroli* z 30 grudnia 2014 r. po zakończeniu czynności kontrolnych pozyskane w toku kontroli dane dotyczące sprzedawców detalicznych, którzy zgodnie z art. 54 ustawy o bateriach i akumulatorach pobierali opłatę depozytową, Inspektorat winien przekazać do właściwego miejscowo urzędu marszałkowskiego. [Dowód: akta kontroli str. 58-64, 293, 311-316]

Mariusz Burchart, ówczesny Inspektor Wojewódzki, wyjaśnił, iż nie skierowanie przedmiotowej informacji wynikało ze zbyt pobieżnego zapoznania się z programem kontroli. [Dowód: akta kontroli str. 318-319]

2. Do czasu rozpoczęcia kontroli NIK nie zamieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Inspektoratu informacji o kontrolach przeprowadzonych przez WIIH w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2017 r. dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami. Stosownie do art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej organy władzy publicznej obowiązane są do udostępniania w Biuletynie Informacji Publicznej informacji publicznych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 lit. a tiret drugie, tj. danych publicznych, w tym w szczególności dokumentacji przebiegu i efektów kontroli. [Dowód: akta kontroli str. 291]

Paweł Faryna wyjaśnił m.in.: (...) *Brak ww. informacji spowodowany był prawdopodobnie błędem natury technicznej – informatycznej związanym z faktem zmiany usługodawcy zapewniającego miejsce na swoim serwerze dla strony BIP WIIH w Kielcach. Firma informatyczna obsługująca WIIH, nie dokonała lub zrobiła to wadliwie* (...). [Dowód: akta kontroli str. 412, 414]

Wyjaśnienie nie zasługuje na uwzględnienie. Nawet jeśli miał miejsce powyższy błąd, to należało sprawdzić, czy wymagane informacje zamieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Inspektoratu.

W trakcie kontroli NIK informacje o kontrolach przeprowadzonych przez WIIH w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 marca 2017 r. dotyczących prawidłowości obrotu akumulatorami samochodowymi i bateriami zamieszczono na stronie BIP Inspektoratu. [Dowód: akta kontroli str. 415]

3. Po zakończeniu kontroli w AUTOPART Spółka Akcyjna w Mielcu w Sklepie Firmowym w Skarżysku-Kamienniej nie podjęto działań mających na celu ukaranie przedsiębiorcy w związku ujawnieniem i opisaniem w protokole kontroli z 12 lutego 2015 r. popełnienia przez niego wykroczenia określonego w ustawie o bateriach i akumulatorach. Ww. sprzedawca detaliczny nie umieścił w punkcie sprzedaży, w widocznym miejscu, informacji o punktach zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów, zorganizowanych przez wprowadzającego baterie lub akumulatory, którego baterie lub akumulatory sprzedawał. Było to niezgodne z wymaganiami art. 53 ust. 2 pkt 2 ustawy o bateriach i akumulatorach i stanowiło wykroczenie z art. 89 pkt 2 lit. b przedmiotowej ustawy. [Dowód: akta kontroli str. 294-301]

Mariusz Burchart, ówczesny Inspektor Wojewódzki, wyjaśnił m.in. (...) *Inspektorzy odstąpili od przesłuchania do protokołu osoby podejrzanej o popełnienie stwierdzonego wykroczenia i poprzestali na zastosowaniu środka oddziaływania o charakterze wychowawczym w postaci pouczenia z art. 41 Kodeksu wykroczeń. (...) W postępowaniu weryfikacyjnym, w ocenie osoby dokonującej weryfikacji prawnej, materiał przedstawiony w aktach sprawy nie uzasadniał jednak poprzestania na zastosowanym wobec sprawcy wykroczenia pouczeniu (...).* [Dowód: akta kontroli str. 318-319]

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁶, wnioskuje o:

1. Przekazywanie po zakończeniu kontroli sprzedawców detalicznych baterii lub akumulatorów samochodowych zobowiązanych do pobierania opłaty depozytowej pozyskanych w ich trakcie danych dotyczących ww. przedsiębiorców do Urzędu Marszałkowskiego.
2. Podejmowanie działań mających na celu ukaranie przedsiębiorców w przypadkach ujawnienia i opisanie w protokołach kontroli popełnienia przez nich wykroczeń określonych w ustawie o bateriach i akumulatorach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia października 2017 r.

Kontroler:
Karol Pokora
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
Dyrektor
Grzegorz Walendzik

.....
Podpis

.....
Podpis